

Hesteavlen i 1901.

Af Statskonsulent *J. Jensen.*

Det er sikkert sjældent, at to Tidsafsnit skille sig saa skarpt fra hinanden, som det gamle og det ny Aarhundrede, sete fra et Hestehandels-Standpunkt; thi Aaret 1900 sluttede som et af de bedste, om ikke det bedste, vi nogensinde have kjendt, idet Udførselen var 20,450 — eller kun 300 lavere end Maximum, der naaedes 1897 — og Prisen var fuldt saa høj, som vi have kjendt den siden de gyldne Tider i 70'erne. 1901 begyndte med Flovhed, og allerede det store Hamborgmarked i første Halvdel af Januar viste udpræget Tendens til Nedgang, der siden er fortsat, og er bleven særlig følelig fra Efteraaret. Mærkværdigt nok have de trykkede Forhold ikke givet sig tilsvarende Udslag i formindsket Udførsel, idet denne vel er dalet, men dog langt fra saa meget, som man kunde have Grund til at antage.

Der er nemlig udført c. 16,900 Heste og c. 900 Føl, ialt 17,800 i 1901, medens Gjennemsnittet for 1896—1900 var 18,682, for 5-Aaret 1891—95: 13,350, 1886—1890: 16,100 og 1875—1879: 9,200.

Udførselen for de enkelte Aar var ialt:

1900	20,450	Stkr.
1899	19,882	—
1898	15,358	—
1897	20,800	—
1896	16,922	—

Efter Tallene at dømme er der ingen Grund til Ængstelse, og det er vanskeligt at forstaa, at en For-

mindskelse i Udførselen paa kun 800 mod det forudgaaende 5-aarige Gjennemsnit overhovedet kan spores, hvor det drejer sig om en Hestestyrke paa 450,000 Stkr. Gjennemgaar man Tallene for de enkelte Kvartaler 1901 og sammenligner dem med 1900, viser der sig vel en Formindskelse fra 8,961 til 7,045 i Januar Kvartal, men til Gjengæld en Forøgelse af 400 i April Kvartal. Føldførselen har været omtrent ens begge Aar.

Men selv om nu Tallene ikke se ængstende ud, saa synes alligevel Tilliden at have faaet et Knæk. Vi have nu i 30 Aar kun kjendt gode og stabile Forhold for Hestene, medens Korn, Fedekvæg, Svin, ja selv Smør har varieret stærkt i Pris og i Forhold til Hestene gennemgaaende staar lavere end i 1870—1875. Hvad er nu Grunden til denne triste Kjendsgjerning? For det første er jo Arbejdshesten ligesom Arbejderen paa det nøjeste knyttet til Forretningslivet i det hele, og det er en sørgelig Kjendsgjerning, at Handel og Industri virke under trykkede Vilkaar saavel i Tyskland som herhjemme. Naar Hesteafsætningen trods Elektriciteten, Motorvogne, Cykler, Udvidelse af Jernbanenettet og den amerikanske Import er tiltaget saa stærkt i de senere Aar, skyldes det alene Udviklingen i Forretningslivet, der især har været stor i Tyskland, vort Hovedmarked. Tilbagegangen giver sig tilkjende ved, at der til Tyskland i 1900 kun er indført 100,000 Heste mod 111,000 Aaret forud, og den rammer særlig Østerrig-Ungarn, Danmark og Amerika, i mindre Grad Belgien og slet ikke Rusland.

At den pludselige Forandring skulde skyldes den elektriske Sporvejsdrift, er der ingen Grund til at tro, idet denne jo lidt efter lidt er udviklet gennem flere Aar; men for Kjøbenhavns Vedkommende er der rigtignok sket en betydelig Forandring, idet der navnlig i Efteraaret realiseredes 600 overflødige Sporvogns- og Omnibusheste, der yderligere bidroge til at forringe Handelen herhjemme. Endelig har den tørre Sommer utvivlsomt gjort sit, idet der har været delvis Misvæxt i Nord- og Mellemtyskland, hvortil vi udføre vore Heste.

For det andet ere Heste en ukurant Vare, naar Handelen standser, og der ikke er Brug for dem i Bedriften, og nægtes kan det ikke, at vi have forceret Hestetillæget stærkt i flere Aar, især og naturligt det daarlige Tillæg, der selv i gode Aar giver Tab, saa at Staldene overallt ere fulde af en i Reglen ikke meget lovende Ungdom.

Den amerikanske Konkurrence mærkes næsten slet ikke. Overproduktionen i Amerika synes helt standset, i det mindste foreløbig, men Oversvømmelsen af det europæiske Marked hænger stadig som en truende Sky over os, idet man nu atter for Alvor begynder at kaste sig over det igjen i nogle Aar lønnende Hestetillæg.

En Faktor, der vel ikke er let at beregne, men som i det sidste Par Aar utvivlsomt have spillet en Rolle i Hesteverdenen, er den sydafrikanske Krig, der indtil Aarets Slutning har slugt over 100,000 Heste aarlig eller ialt 217,000. Heraf stammer 60,000 fra Storbritannien og Irland, 24,000 (?) fra Østerrig-Ungarn, 77,000 fra De nordamerikanske Fristater og 11,000 fra Canada. Selv om disse Heste nu væsentlig ere lette, med hvilke vore næsten ikke mere konkurrere, har Krigen dog utvivlsomt haft sin Betydning for hele det europæiske Hestemarked.

Englands Indførsel var:

	1899.	1900.	1901.
	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Fra De nordamerikanske Fristater	25,167	30,380	19,360
— Canada	4,792	2,976	1,500
— andre Lande	13,938	18,430	19,996

Tallene udvise, at man drager flere Heste til sig fra Europa, hvilket blandt andet giver sig Udtryk for os ved, at der her fra Landet er gaaet 700 Heste til England 1901.

Udførselen var:

1899	33,701	Stkr.
1900	30,308	—
1901	27,661	—

Heraf gaar over Halvdelen til Belgien, c. 7,000 til Holland og nogle faa Tusinde til Frankrig. Efter Opgjørelserne er det mest billige Heste (Slagteheste), der udføres til Nabolandene.

Den væsentlig truende Fare for vor Hesteafsætning er den tyske Toldpolitik, og der er desværre Udsigt til, at Faren er overhængende. Tyskland er ikke alene vort Hoved-, men næsten vort eneste Marked, thi det Par Stykker, der udføres til Norge (34) og Sverrig (206) er for intet at regne. For Tiden svares der en Told af 18 Kr. (20 Mrk.) foruden et Extragebyr for hver fuldvoxen Hest og det halve for et Føl. Det er vanskeligt at indse, hvad Meningen egentlig har været hermed, thi 20 Kr. kunne da ikke virke føleligt beskyttende, og som Finanstold fylde de 2 Millioner Kroner, som hele Hestetolden indbringer, sikkert kun lidt i den tyske Statskasse. Hvad Fremtidsudsigterne angaa, da tyde de paa, at man vil gjøre Alvor af Beskyttelsen. Det moderateste Forslag, der er vedtaget af Forbundsraadet, gaar ud paa en Værditold efter følgende Skala:

Under 300 Mrk.....	30 Mrk. Told,
300—1000 Mrk.....	75 — — *
1000—2500 Mrk.....	150 — —
over 2500 Mrk.....	300 — —
Patteføl	30 — —

(* Forslag til Toldudvalget 90 i Stedet for 75 Mrk.)

medens Agrarernes Forslag lød paa 60, 190, 250 og 375 Mark. Af vore Heste vilde der for største Delen blive at svare 75 Mark. Det vil blive af Interesse for os, hvordan Taxationen foretages, da vore gode Heste i Værdi herhjemme jo bevæge sig om 1000 Mrk. (900 Kr.).

Hvem kommer nu til at betale Tolden? Efter Agrarernes Mening maa det blive de tyske Forbrugere, thi ellers hjælper jo Tolden intet. Hensigten dermed er at gjøre den tyske Hesteavl saa fordelagtig, at den kan dække Landets Behov, hvilket, som anført, er mindst 100,000 Stkr. aarlig, men af hvilke de fleste rigtignok ere saa billige Heste, at man ikke kan forudsætte, at Tyskerne

kunne have Fordel af at producere dem selv. Luxus- og Militærheste har Tyskland i Overflod, det er Trækheste man mangler, og det i stedse højere Grad jo stærkere Industrien udvikles. De hentes fra Belgien, Frankrig, England, Amerika og Danmark, men især fra Belgien og Danmark. Trods god Villie tager det Tid at etablere en god, svær Avl, — 100 Aar er ikke nogen lang Tid til dette Arbejde. Altsaa vil Tyskland vedblive at staa i Afhængighedsforhold til sine Naboer paa dette Felt, og Prisen dér vil vel blive Verdensprisen (+ Tolden i Tyskland). Men her vil det alligevel mærkes, som om vi kvitterede Toldens Beløb, idet den danske Hest i Sydjylland altid vil være lige saa meget billigere, end i Nordslesvig.

Med disse problematiske Udsigter for Øje var der jo Rimelighed for at se sig om efter andre Markeder. Frankrig have vi mistet, dér er Tolden endnu større end den foreslaaede i Tyskland, og Sverrig-Norge har 50 Kr. Told, medens England og Rusland ere toldfrie. Hvad det første Land angaar, da passer det ikke os som Af-sætningssted. Saadanne Mellemløse som vore, der netop skattes af Tyskerne, ere ikke i Kurs i England, hvor de kun betales med 5—800 Kr. Til det engelske Marked passer egentlig kun 1ste Kl. Varer og da fornemlig svære Trækheste og højtgaende Kjøreheste. Hvad Rusland angaar, da er det bugnende fuldt af Heste, der kunne kjøbes for »Ingenting«. Ligesom Kulturen skrider frem, bliver der vel Brug for bedre og sværere Heste, men samtidig forbedres Tillæget ved Hjælp af Krydsning med de store vesteuropæiske Kulturracer.

Hvorhen vi end vende Blikket, saa er der ingen gode Udsigter. Vi maa som de smaa vel finde os i vor Skjæbne og søge at bringe det bedst mulige ud af Produktionen, men heldigvis er der paa dette Omraade endnu meget at gjøre. Saa kunde der blive Tale om Repræssalier, og navnlig om at omgjorde os med en Toldmur som vore Naboer. For at kunne bedømme Betimeligheden heraf, maa man bl. a. kjende Ud- og

Indførselsforholdene nøje. Vi have hidtil sikkert alene for Fordelens Skyld udvidet vort Hestetillæg, saa det kunde imødegaa Markedets stigende Krav, og vi have ogsaa bortsolgt saa mange Handelsheste som muligt. Som delvis Erstatning have vi indført billige Heste fra Udlandet, akkurat paa samme Maade som vi frigjør »det gode danske Smør« ved at indføre til Forbrug det billigere russiske eller ved at spise Margarine.

Vor Hesteudførsel har i 1901 udgjort 6,363 Stkr., hvilket er en Ubetydelighed mere end Aaret forud. Paa nogle faa Hundrede Remonter og Luxusheste nær fra Tyskland og England bestaar Indførselen af billige svenske Heste og Ponier især fra Rusland, men ogsaa enkelte fra Island og Norge. Da vi faa en Mængde »Russere« over Tyskland, blive de opførte som tyske Heste, saa vi altsaa, kjedeligt nok, intet vide om, hvor mange af de Heste, vi faa, der have hhv. Tyskland og Rusland til Fødested. Ved at lægge Told paa Heste gjorde vi Gjengæld mod Nordmænd og Svenskere, og den kunde blive følelig nok for disse, da vi, skjøndt i aftagende Maalestok, faa Heste derfra og ere deres eneste Kjøbere. Tolden paa det Par tyske Luxusheste, vi bruge, kan næppe genere Tyskerne. Det blev »Russerne«, Tolden faldt paa, eller rettere Kjøberne, der for største Delen ere Husmænd i Hedeegnene. Endnu har det jo ikke været nødvendigt at gribe til Beskyttelsestold for vor Hesteavl; men Forholdene kunde jo komme til at stille sig saaledes, at Hensynet til 10,000 Hedebønder maatte underordnes det hele Landbrugs Vel.

Hvad vore hjemlige Forhold angaa, da er der kun lidt at bemærke derom; fra Aar til Aar foregaar der jo sjældent store Ting. Vi have været fri for Sygdomme og Ulemper, thi selv den usle Græsvæxt i Sommer generede ikke Hestene føleligt. Tillæget synes i stadig Tilvæxt, rimeligvis ud over økonomisk rigtige Grænser. Vi ere paa alle Produktionsomraader indenfor Landbruget inde paa Masseproduktion, og vi brillere unægtelig med store Tal, men — Nettoen! For Hestenes Vedkommende

staa vi os aabenbart ved kun at lægge til efter og paa det bedste og saa ikke at have mere Opdræt, end at det kunde undgaa at sulte. En Gaardmand maatte sikkert hellere holde én god Hoppe, hvis Afkom gav Overskud, end to, der begge bringe Tab. De fleste føre jo ikke Regnskab, og mange have desværre ikke fin Næse nok til at skjønde, hvad der giver Tab. I det store og hele staaer det endnu langtfra godt til med Hesteavl her i Landet, og især paa Øerne er den sikkert gennemgaaende ufordelagtig.

Den svære Hesteavl synes stadig at vinde Terræn, som naturligt er i et rent agerdyrkende Land. Det er ogsaa nærmest Bevis paa manglende Regnskabsførelse eller paa Evne til at dyrke Luxus, at saa mange drive let Hesteavl, men naturligvis er god let Avl mere lønnende end daarlig svær. Paa Sjælland synes Tilbøjeligheden stigende til fremmed Trækhesteavl, og det bliver ventelig den belgiske Hest, der gaar af med Sejren, dels fordi den maaske er bedst af Kvalitet og dels fordi de indførte belgiske Hingste have været af bedre Beskaffenhed end de engelske. Det er for tidlig at udtale noget bestemt endnu om denne Krydsning, men der vil allerede om nogle faa Aar foreligge Resultater, dog tør man sikkert udtale, at de ofte ville bringe Skuffelser, hvor Hingsten er mindre god og Hoppen er en tarvelig sjællandsk Blanding. At Krydsning mellem en god Belgier og ordentlige jydsk Hopper ikke mislykkes i første Led, er ikke til at forundre sig over, det véd man.

Fra et jydsk Avlsstandpunkt kan den sjællandske Forsøgsavl kun være ønskelig, da det, uden at den jydsk Race bliver blandet, som naar Jyderne selv eksperimenterede, var tænkeligt, at de med Tiden kunde se deres Fordel ved at købe det, der har staaet sin Prøve paa Sjælland. Det er jo umuligt at vide, hvad Fremtiden vil bringe, om Markedet ikke vil kræve en endnu sværere Hest, end den jydsk er for Øjeblikket.

Arbejdet for Forbedring af den jydsk Hest er gaaet som hidtil. I første Række blandt Midlerne, der tjene

til Avlens Fremme, staa Dyrskuerne, der jo i de senere Aar have faaet en saa dominerende Betydning, at der er al mulig Anledning til at tage hele denne Sag op til grundig Overvejelse. Thi er der noget forkert derved, var det jo ingenlunde udelukket, at de kunde gjøre Skade i Stedet for Gavn. Dyrskuernes Opgave er at drage Avlsdyr frem til Beskuelse og Sammenligning og dertil anvendes som Lokkemiddel Pengepræmier, der uddeles af Dommerne til de bedste, selvfølgelig de formentlig bedste Avlsdyr og ikke til de efter Dommernes Skjøn pæneste eller mest fejlfrie eller som Individder kostbareste Heste. Naar Dyrskuerne skulle gjøre fuld Nytte, maa Dommerne først se paa det væsentlige, og det bliver det beviste gode Afkom, eller for det unge Dyrs Vedkommende de Egenskaber, som efter Erfaringen love det bedste for Avlen, og hertil hører Bygning, Præg og Afstamning. Men uagtet Hesteskuer have bestaaet her i Landet i over 100 Aar, er det endnu ikke altid, at Bedømmelsen foregaar ud fra disse Hovedbetragtninger. Publikum forlanger, at et Præmiedyr skal være et pænt, fejlfrt Individ, m. a. O. man opfatter Dyrskuerne som »Skjønhedskonkurrencer«, ja, naar Valget er imellem et godt Avlsdyr eller et »Dyrskueindivid«, er det næsten altid Tilfældet, at Publikum vælger det sidste. Bliver en Foreningshingst kasseret ved et Dyrskue, selv om den staa med meget godt Afkom, vil den vanskeligt kunne bevare Søgningen.

Dyrskueinstitutionen er, som nævnt, bleven en Stormagt, og den kræver en betydelig Dygtighed hos Dommerne, hvis den skal gjøre fuld Nytte. Men Publikums Opfattelse maa tillige forandres, hvilket tager Tid, ellers staa Dommerne magtesløse. Med Hensyn til Forstaaelse af Bygning og Præg er man godt med, men endnu er der næppe nok taget fat paa Afstamningen, og det Arbejde, der er gjort for at bedømme Afkommet, kan kun kaldes forberedende. Saa er der hele Spørgsmaalet om Brugsværdien, som der heller ikke er bragt noget

rigtigt ud af. Der er en stor Arv at løfte for den unge Slægt.

Der afholdtos i Juli Maaned Fællesskue for 2- og 3-aarige Hingste og Hopper i Hjørring, og navnlig af Hingste var der, ligesom Aaret forud i Odense, mødt alle de gode indenfor Racen. Trods de forskellige Dommerudvalg og deres forskellige Opfattelse, indtraf dog det mærkelige Tilfælde, at de bedste 2- og 3-aarige Hingste, saavel 1900 som 1901, nedstammede fra Kongepremiehingsten Aldrup-Munkedal i Horsens. Denne Hingst udmærker sig ved en temmelig enestaaende Artningssevne i god Retning, saa den giver vor Hingstebestand et betydeligt Stød fremad, ligesom den forhaabentlig i tilsvarende Grad vil bidrage til Racens Forbedring. Efterhaanden kommer hele den jydsk Race til at nedstamme fra en enkelt Hingst, Gl. Valdemar (280) i Toustrup, født 1870, og utænkeligt var det ikke, at dens Sønnens Sønneson, Aldrup-Munkedal, i Løbet af den næste Menneskealder ogsaa bliver Stamfader til hele Racen. Hingsten er selvfølgelig en Berømthed, der bedækker en uhyre Masse Hopper, indtil over 200 aarlig, men kun for Foreningens Medlemmer. Ifjor blev der forsøgt kunstig Befrugtning ved den paa adskillige Hopper, hvoraf nogle skulle være drægtige.

Ved enhver god Sag klæber der jo Ulemper, saaledes ogsaa ved Avlsforeningsinstitutionen, og blandt andet er der det at notere, at en saa fremragende Hingst som Aldrup-Munkedal ikke gjør Hesteavlens fuld Gavn, fordi den bedækker et Flertal af daarlige Hopper, tilhørende Foreningens Medlemmer, medens Landets bedste Hopper maa søge til ringere Hingste.

Den lette Hesteavl frembyder heller intet nyt af Interesse. Efterhaanden falde Sindene ventelig til Ro, saa det bliver muligt for Folk af forskellige hippologiske Anskuelser at leve i Fred ved Siden af hverandre. Man synes endelig at faa Øjnene op for, at Frederiksborghestens Fremtidsmaal maa være en mindre Kjørehest med høj Gang og nærmest af Type som den engelske

Hackney. For at fremskynde dette Resultat, blev der til Bedækningstiden kjøbt en 3-Aars Hackney-Hingst fra den engelske Konges Hackney-Stutteri af en Forening her paa Sjælland. Og Hingsten, der var lovende, syntes at falde i Publikums Smag. Østpreusserne høre aabenbart ikke til den Type, man ynder paa Sjælland; men alligevel skulle flere af Hingstene levere værdifuldt Afkom. Remontefabrikationen er et brændende Spørgsmaal, ja næsten et Stridsspørgsmaal, idet Remontekommissionens Chef, Hr. Oberstløjtnant Egede-Lund, kun vil nøjes med Fuldblodshingste, af hvilke han har kjøbt 2 for Statens Regning i nævnte Øjemed, medens Hestavlens Ledelse og vel ogsaa de mere forstaaende Opdrættere modsatte sig dette Krydsningsforsøg. I det hele er Remonteringsspørgsmaalet langt fra løst endnu, idet Principerne synes at vexe, eftersom Cheferne for Remontekommissionen vexe, og paa en saa vaxlende Grundvold kan der ikke forlanges opbygget noget stabilt. Opdrætterne maa først vide, hvad Militæret forlanger, og det ikke i Øjeblikket, men ventelig for en længere Tid, samt dernæst, hvor mange Heste der vil blive Brug for. Den bebudede Forsvarskommission vil forhaabentlig ogsaa tage dette Spørgsmaal op til Besvarelse.

Af Sager, som i Aarets Løb have fængslet det hesteinteresserede Publikum, maa først og fremmest nævnes Husdyrloven, der har foreligget paa andet Aar. Den er for Hestens Vedkommende egentlig ikke væsentlig forskjellig fra den nugældende, uagtet der næres store Forventninger til dens Virkninger. Naar dette overhovedet skal have noget paa sig, maa det nærmest skyldes Haabet om, at den nye Lov paa adskillige Omraader vil foranledige Systemskifte. Der er allerede foran antydnet noget i den Retning, og der er heller ingen Tvivl om, at den forandrede Valgmaade for Dommere ved Statsskuerne vil bringe nyt Blod, Tiden vil vise, om det bliver bedre Blod.

Det ser i Grunden ret løjerligt ud, at Aamtsraadet vælger »Aamtsdommerne«, ligesom det forekommer os

mærkeligt, at Amtmændene i Frederik VI's Tid vare fødte Formænd i Hingsteskuekommissionerne; men Sagen forklares ved, at der tidligere har manglet Kræfter til at overtage Ledelsen; derimod er der nu Landboforeninger, baade lokale og sammensluttede, der befatte sig med alle mulige Spørgsmaal vedrørende Landbruget, og endelig er der Specialforeninger, Hesteavlsforeninger, ligeledes saavel lokale som sammensluttede, og af hvilke alene den jydsk Fællesforening (Samvirkende jydsk Hesteavlsforening) repræsenterer ca. 12,000 Medlemmer. Mærkværdigt nok har den ny Husdyrlov aldeles set bort fra denne Faginstitution og, ligesom Tilfældet er nu, lagt hele Ledelsen og Magten i andre Hænder end Opdrætternes egne. Hovedinteressen ved Lovforslaget har knyttet sig til Paragrafen om Tilskud til Avlscentre for Heste, hvilken aabenbart fra Begyndelsen af havde Stemningen i Folkethinget imod sig, og nægtes kan det heller ikke, at den var det svage Punkt i det ellers gode Lovforslag. Alligevel gjorde den Virkning, idet den øjeblikkelig foranledigede Dannelsen af forskellige saakaldte Opdrætterforeninger i Jylland. Der startedes nemlig i Begyndelsen af Aaret 3 i det sydøstlige Jylland, der hver indkjøbte en Del Hopper til hidtil ukjendte høje Priser. Hopperne bleve udstationerede og førtes til de bedste Hingste, ligesom de fødte Føl senere bleve udstationerede. Hensigten var at afhjælpe den tilstedeværende Mangel paa 1ste Kl. Hingste ved en saakaldt rationel Parring; men her møder strax den Hindring, at Foreningerne, der eje »Hingstefædrene«, kunne lukke for Tilgang (hvilket er praktiseret af Horsens Omegns Hesteavlsforening), hvorved Avlscenter-Hopperne henvises til uprøvede Hingste. Da Hopperne tillige væsentlig ere udvalgte efter Exterior alene, bliver Foranstaltningen aabenbart let en usikker Forretning, der kræver stort Tilskud. Hver af Foreningerne har holdt sig til 10 Hopper som Maximum, og disse 10 Hopper give efter al Sandsynlighed 5 levende 3-Aars Plage, hvoraf Halvdelen er Hopper. I 2 Aar falder der altsaa 5 Hingste, hvoraf forhaabentlig

én 1ste Klasses. Lavere Kvalitet er ikke kurant Handelsvare, og Handelsheste kan det jo ikke lønne sig at opdrætte paa den Vis. Forretningen er finansielt set ret pekrær, og den bliver det yderligere ved, at Udsigten til et større Statstilskud blev betydelig forringet ved Lovens Vedtagelse i Folkethinget. I dette Tilfælde ser det ud, som om vore bedste Folk ere gaaede for rask paa. Startningen af saadanne risikable Foretagender kræver absolut indgaaende Sagkundskab. Det vides jo nok, at der er enkelte »Hingstefædre«, som i heldige Tilfælde kunne levere 1ste Kl. Hingste, og af saadanne har ingen hidtil naaet Aldrup-Munkedal, saa dens Assistance altsaa var en nødvendig Betingelse; men ligesaa sikkert kræves der til Hingstefabrikation »Hingstemødre«. Paa dette Omraade staar man endnu lidt usikker. Det er klart, at det gode Afkom fornemlig falder efter de bedste Individider, men disse skulle saa igjen høre til bestemte gode Familier. For at faa Klarhed i dette Spørgsmaal, er der af »Samvirkende jydsk Hesteavlsforeninger« begyndt Undersøgelse af Hoppefamilier for, naar Resultaterne foreligge, at udpege de bedste, i Lighed med hvad Tilfældet har været for Kvægets Vedkommende ved Avlscentrene, der jo som Regel nedstamme fra et enkelt eller ganske faa Moderdyr.

Samme Fællesforening har formaaet Forsøgslaboratoriet til at foretage Fodringsforsøg med Heste, og efter at det første foreløbige Forsøg er afsluttet, skal der være Haab om, at der kan naas Resultater ad denne Vej.

Stambogsførelsen er for den jydsk Races Vedkommende fortsat i det hidtil fulgte Spor, medens der atter er foretaget en Forandring — forhaabentlig til det bedre — med Stambogsførelsen over de lette Heste. Man har paa Sjælland paa dette Omraade fulgt sine egne Veje, der vel vare originale, men ikke altid i samme Grad heldige. Nu er man fornuftigvis begyndt fra den rette Ende, idet man har vedtaget at opføre hver Race

for sig. Frederiksborghesten skal saaledes ikke mere blandes sammen med det øvrige blandede Halvblod.

Handelen og Udførelsen deler sig naturligt i Forretningen med Avlsdyr og med Handelsheste. Hvad de første angaa, da er der jo herhjemme skabt et lille, men lønnende Marked, delvis ad kunstig Vej, nemlig gennem Konkurrencen mellem Hesteavlsforeningerne, der faa Statstilskud til Indkjøb. Fra Begyndelsen var dette en Spore til at danne Foreninger, der have slaaet saa godt og stærkt an. Nu spiller det mindre Rolle, idet Prisen bestemmes gennem Efterspørgsel contra Tilbud, og da dette er ringe, og Interessen er levende for at faa det bedste, stiger Prisen til en svimlende Højde, og Kapløbet derefter fører med sig, at der baade kjøbes Plage og Føl. Denne »Hingstenød« udbyttes paa bedste Maade af Spekulanter, hvoraf et Interessentskab har givet Sagen et Stød fremad. Der trængtes aabenbart til en Organisation blandt Kjøberne som Modvægt mod Sælgerne, men den er vanskelig eller umulig at organisere. Faren ved Stillingen for Øjeblikket er, dels at Fortjenesten ved Hestetillæg, især i sløje Tider, bliver forringet ved de høje Bedækningspenge, og dels at Kjøberne fristes til at søge Udlandet. Vort hjemlige Guld kan dog ogsaa kjøbes for dyrt! Patteføl betales med indtil 3—4000 Kr. kontant + en Mængde Tusinder paa Vilkaar, og de bedste 1½-Aars Hingstplage med en Avance derpaa af mindst 10,000 Kr. Det er de bedste »Aldrup-Sønner«, der opnaa denne Topnotering. Til Foreningsbrug kjøbes der aarlig ca. 20 af de bedste jydsk Hingste til Priser fra ca. 5000 Kr. kontant (+ Vilkaar), men der bliver af hver Aargang mindst 30 kaarede Hingste usolgte tilbage, foruden en Masse, der ikke opnaa at blive kaarede. Hele denne Overflødighed er næsten ikke sælgelig, da privat Hingstehold ikke mere er en Forretning, efter at Hesteavlsforeningerne have taget Magten. Samtidig med Hingstenøden have vi altsaa faktisk Overproduktion af Hingste — kun hver af sin Slags! Hvad er der nu derved at gjøre? Ja, de bedste kunne vi jo

godt selv behøve til at erstatte de ringere, der praktisere; men det giver ikke Opdrætterne Penge — i alt Fald ikke nogen samlet Sum. Det er derfor naturligt at tænke paa Udførsel. Tidspunktet for Udførsel er, naar man faar Overproduktion og har en Vare, der kan afsættes i Udlandet til lønnende Pris. Hidtil har vor Overflod ikke været rigtig »exportfähig« og vorø Priser for opskruede; men vi begynde nu at kunne være med, og det er derfor i sin Orden, at vi tænke paa Udførsel. Men hvorhen? Ja, da Tyskland er vor Nabo og har været vor gode Kunde vel i 1,000 Aar, er det selvfølgelig, at vi først rette Blikket derhen, saa meget mere som man dér med Kraft lægger sig efter svær Hesteavl. Hidtil har man foretrukket engelske og belgiske Hingste. Man prøver sig frem; de sidste have faaet fast Fod i Vesttyskland, men efter al Rimelighed ville de ikke gjøre Lykke længere Øst paa til Blanding med de forædlede Hopper. Saa kommer maaske vor Tid. Naar Tiden og Varen passer, gjælder det om at slaa til, men heller ikke før.

Der kjøbes af en enkelt Handlende nogle billige Hingste til Priser fra 1—2000 Kr., og det forlyder, at vi kunne vente Besøg af Opkjøbere til Hingstedepoter i Saxen. Ligesom Opmærksomheden har været henvendt paa Rusland som Afsætningssted for rødt Kvæg, have de med denne Udførsel beskjæftigede ogsaa troet at kunne skabe et Marked dér for Afsætning af jyske Hingste; men hidtil har Sagen staaet i Stampe. 1901 udførtes der 3 Heste til Rusland, alle Hingste, der sendtes derover for dansk Regning, medens vi dog afsatte 13 danske Heste dertil i 1900. Hvordan de ere afsatte, forlyder der intet om. Efter vor Afsendings Udtalelser er der lysere Fremtidsudsigter. Der har været foreslaaet at oprette et Depot i Rusland for Salg af danske Avlsdyr, men Sagen har ikke vundet Bifald, og et er sikkert, at man ikke faar mange jyske Opdrættere til at sende deres Hingste for egen Regning til Rusland for Udsigt til Salg til beskedne Priser. Handelen maa foregaa paa den Maade, at Hingstene kjøbes herhjemme, enten af Forbrugerne selv eller

af Handelsmænd. Nu er der jo dannet en Exportforening, der nok med den Kapital og Indsigt, den raader over, vil kunne lede Sagen ind i det rette Spor til Fordel for alle Parter. Vi kunne jo glæde os ved i Rusland at indtage en misundelsesværdig Favoritstilling lige over for andre Nationer, hvilken Særstilling hidtil ikke er kommen Landet til Gode, men sikkert i Fremtiden maa kunne benyttes med Fordel.

Handelen med Hopper er begrændset til Landet selv. Prisen paa 1ste Kl. Følhopper. Hoppeplage og Føl har været stigende, om end Afsætningen har været begrændset. I Marts indkjøbtes der henved 30 Hopper til de 3 nævnte Foreninger, og den indbyrdes Konkurrence mellem disse bragte Prisen helt op til 3—4000 Kr. Men siden vides der ikke at være solgt nogen Hoppe til lignende Priser. 1ste Kl. Patteføl ere oppe paa 500—1000 Kr. foruden Vilkaar, medens almindelig gode Føl i Efteraaret sank ned under 150 Kr. I det hele taget har Prisen paa Føl og Plage været meget sløj hele Efteraaret. Kun gode, salgbare Heste have nogenlunde holdt Pris; men paa almindelig Vare kan Nedgangen i Aarets Løb sættes til ca. 100 Kr.

Til Slutning maa noteres som en Begivenhed indenfor den jyske Hesteavl, at Hr. Etatsraad Mourier-Petersen har trukket sig tilbage som Formand for Hingsteskekommisjonen i Randers og Aarhus Amter, efter at have virket som saadan i ca. 35 Aar. Som Hingstedommer indtog han en fortjent Autoritetstilling, og navnlig er man ham Tak skyldig for, at han, skjøndt Godsejer og Ven af den ædle Hest, støttede den jyske Hest paa et Tidspunkt, da den var i Fare. Hvad Prosch udrettede for den med Mund og Pen, udførte Etatsraad Mourier-Petersen i Gjærning paa Dyrskuepladsen.
